

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยแม้จะเป็นสังคมที่รักสงบ มีความเป็นอยู่แบบเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และอยู่กันอย่างสันติ แต่จากความเป็นสังคมแบบประชาธิปไตยทั้งความคิดและการกระทำ ก็ได้สร้างความขัดแย้งในสังคมไทยตั้งแต่อดีตเรื่อยมา ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระหว่างชนชั้นนำที่ยุติลงด้วยการเปลี่ยนแปลงการปกครองในวันที่ 24 มิ.ย.2475 หลังจากนั้นก็เกิดความขัดแย้งเชิงอุดมการณ์ระหว่างรัฐไทยกับพรรคคอมมิวนิสต์ แห่งประเทศไทยตั้งแต่ปี 2492-2525 ซึ่งสิ้นสุดลงด้วยนโยบายการให้อภัย ตามคำสั่งที่ 66/2523 ต่อมาก็เป็นความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลเผด็จการกับกระแสเรียกร้องประชาธิปไตยของประชาชน อันก่อให้เกิดเหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 และพฤษภาทมิฬ 2535 แต่ความขัดแย้งที่ผ่านมายังไม่มีความรุนแรงเท่าความขัดแย้งทางการเมืองยึดเชื้อ เรือรัง ในขณะนี้ ที่เริ่มต้นเมื่อปลายปี 2548 และพัฒนาเป็นความขัดแย้งระหว่าง “เสื้อเหลือง” กับ “เสื้อแดง” อยู่จนถึงทุกวันนี้ ความขัดแย้งยาวนานนี้ยังไม่มีใครรู้ว่าจบลงอย่างไร (บรรศักดิ์ อูวรรณโณ , 2553)

ประเด็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมือง ซึ่งเริ่มต้นจากกลุ่มที่มีความคิดเห็นต่อต้านและสนับสนุน พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรี ได้ถูกกลายกลายเป็นวิกฤตการณ์ความขัดแย้งทางความคิดและการกระทำอย่างรุนแรงจนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้ส่งผลกระทบ และปัญหาต่าง ๆ ตามมาอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็น

1. ความขัดแย้งดังกล่าวถูกกระพือให้เป็นความขัดแย้งร้ายลึกระหว่างประชาชน ลูกหลานไปทุกที่ ไม่ว่าในครอบครัว ในบรรดาเพื่อนฝูงที่ทำงาน จนแม้ระหว่างคนในภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะคนภาคเหนือและภาคอีสานฝ่ายหนึ่ง กับคนภาคใต้ ถึงขั้นที่มีการตั้งคำถามถึงเอกภาพและบูรณภาพของความเป็นชาติไทยเลยทีเดียว หากไม่สามารถระงับความรู้สึกแตกแยกรุนแรงนี้ให้ยุติลงได้ในอนาคตอันใกล้ ก็ไม่แน่ว่าอุดมการณ์ความเป็นชาติไทยหนึ่งเดียวจะสั่นคลอนเพียงใด

2. ไม่มีความขัดแย้งครั้งใดที่เกือบทุกสถาบันหลักของประเทศถูกตั้งคำถามถึงความชอบธรรม และบทบาทมากที่สุดอย่างในเวลานี้ รัฐสภาถูกตั้งฉายาที่แสดงให้เห็นการไม่ยอมรับ องค์การอิสระถูกทำลายและไม่ยอมรับ ศาลซึ่งไม่เคยถูกวิพากษ์วิจารณ์ก็ถูกวิพากษ์อย่างเปิดเผย สถาบันองคมนตรีซึ่งควรอยู่เหนือความขัดแย้งทางการเมือง ก็เป็นเป้าการโจมตีของคนบางกลุ่ม วิฤติความเป็นธรรมนี้บั่นทอนความเชื่อมั่น (Trust) ในสถาบันทั้งหลาย และอาจนำมาซึ่งความล่มสลายของประชาธิปไตยได้หากปล่อยให้ยั่วยุ

3. หลักนิติธรรมและความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายในบ้านเมืองถูกสั่นคลอนอย่างรุนแรง โดยรัฐเองและประชาชน การทุจริตที่ปรากฏเป็นข่าวมากมายในฝ่ายการเมืองและข้าราชการแสดงให้เห็นความไม่แยแสต่อกฎหมายของผู้มีอำนาจ ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และการที่ฝูงชนทั้งเสื้อเหลือง เสื้อแดงสามารถกระทำการทำลายความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายได้โดยมิได้มีอะไรเกิดขึ้น ทำให้มีการตั้งคำถามกันว่า ประเทศไทยเป็นรัฐที่ล้มเหลว (Failed State) ที่ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ความรุนแรงในประเทศได้หรือไม่

4. การถูกละเมิดของความขัดแย้งในประเทศเป็นปัญหาระหว่างประเทศของไทยกับเพื่อนบ้าน คือกัมพูชา ซึ่งถ้าไม่จัดการให้ดีก็จะกระทบกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และการเมืองระหว่างประเทศ ทั้งอาจลุกลามไปสู่ภูมิภาคก็เป็นได้

5. ผลกระทบทางเศรษฐกิจ แม้จะยังไม่มีสถาบันใดทำตัวเลขให้เห็นชัดสำหรับความสูญเสียดังกล่าวของประเทศไทย แต่ถ้าดูผลที่ยังไม่เกิดขึ้น แต่จะเกิดขึ้นในระยะต่อ ๆ ไปก็คือ ความเชื่อมั่นของสังคมโลกต่อประเทศไทย ทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม คงถูกกระทบอย่างรุนแรงอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อนในประวัติศาสตร์ (บรรศักดิ์ อุวรรณโน, ออนไลน์, 2553)

รัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ได้เล็งเห็นความขัดแย้งและผลกระทบที่เกิดขึ้นและไม่ได้คำนึงสนใจในการแก้ปัญหา ซึ่งเห็นได้จากการแถลงนโยบายรัฐบาลในการประชุมและชี้แจงการดำเนินการตามแผนนโยบายแห่งรัฐตามมาตรา 176 ของรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 ต่อรัฐสภา โดยแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ได้แถลงไว้ โดยเฉพาะเรื่องแรก ซึ่งตามหลักการแล้วถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดไว้เป็นนโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก คือ การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติและฟื้นฟูประชาธิปไตย โดยได้แบ่งซอยแยกย่อยถึงสิ่งที่จะดำเนินการ ประกอบด้วย

1. สร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติและฟื้นฟูประชาธิปไตย โดยการเสริมสร้างความเข้าใจร่วมกันของประชาชนในชาติให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. เยาวชนและพื้นที่อย่างต่อเนื่องแก่บุคคลทุกฝ่าย เช่น ประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐ และผู้ประกอบการภาคเอกชน ซึ่งได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากความเห็นที่แตกต่าง และความรุนแรงที่ก่อตัวขึ้นตั้งแต่ช่วงปลายของการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

3. สนับสนุนให้คณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.) ดำเนินการอย่างเป็นอิสระและได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายอย่างเต็มที่ในการตรวจสอบและค้นหาความจริงจากกรณีความรุนแรงทางการเมือง การละเมิดสิทธิมนุษยชน การสูญเสียชีวิต บาดเจ็บทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งความเสียหายทางทรัพย์สิน (ไทยโพสต์, ออนไลน์ , 2554)

ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งของประชาชนในชาติ รวมถึงความต้องการแก้ปัญหาของรัฐบาล กลุ่มผู้วิจัยในฐานะประชาชนคนไทยที่มีความรักประเทศชาติ และหนึ่งในกลุ่มผู้วิจัยก็ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการสร้างความปรองดองแห่งชาติ ซึ่งต้องการเห็นความสงบสุขเกิดขึ้นภายในประเทศ จึงมีความสนใจศึกษาหาแนวทางในการสร้างความสมานฉันท์ และฟื้นฟูประชาธิปไตยในไทยให้กลับมาเป็นสังคมประชาธิปไตยที่มีความแตกต่างกันทางความคิดแต่ไม่สร้างความแตกแยกทางสังคม เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่น่าอยู่ เป็นสังคมที่มีความปรองดอง และอยู่กันอย่างสันติ เพื่อที่ประเทศไทยจะได้เดินหน้าในการพัฒนาประเทศต่อไปได้อีกครั้ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย
2. เพื่อศึกษาอุปสรรคและข้อจำกัดในการสร้างความสมานฉันท์ในสังคมไทย
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาประเด็นปัญหาที่แท้จริงที่ก่อให้เกิดความแตกแยกทางความคิดทางการเมืองที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน เพื่อหาแนวทางในการสร้างความสมานฉันท์หรือความปรองดองในประเทศ (ไม่รวมปัญหาการก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูล หลักการ บทความ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ทั้งในและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสมานฉันท์ เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์หาแนวทางในการสร้างความสมานฉันท์ในสังคมไทย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย
2. ทำให้ทราบถึงอุปสรรคและข้อจำกัดในการสร้างความสมานฉันท์ในสังคมไทย
3. ทำให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในสังคมไทย

คำจำกัดความ

ความขัดแย้ง หมายถึง การกระทำที่ไม่ลงรอย ขัดขึ้น หรือต่อต้านกัน ซึ่งความขัดแย้งเป็นการต่อสู้กันระหว่างผู้ที่ไม่ลงรอยกัน (ทั้งบุคคลหรือกลุ่ม) ในด้านความต้องการ ความปรารถนา ความคิด และผลประโยชน์ ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อบุคคลหรือกลุ่มที่เผชิญหน้าไม่สามารถหาข้อยุติที่เป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่ายได้

ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หมายถึง การกระทำ การให้ การรับของขวัญ หรือการรับประโยชน์อื่นใด ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งหรือการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ที่พนักงานผู้นั้นรับผิดชอบอยู่ เบี่ยงเบนไปจนส่งผลกระทบต่อประโยชน์ขององค์กร หน่วยงานหรือกลุ่มโดยรวม

ความขัดแย้งทางการเมือง หมายถึง การที่บุคคลสองคน กลุ่มบุคคลมีความเห็น ความเชื่อ ความต้องการไม่เหมือนกัน โต้แย้ง หรือโต้เถียงกันและกัน ต่อกันและแข่งขันกันทางการเมือง

สันติวิธี หมายถึง วิธีการจัดการกับความขัดแย้ง หรือตอบโต้ในสถานการณ์ต่างๆ โดยไม่ใช้ความรุนแรงต่อคู่กรณี

สมานฉันท์ หมายถึง ความพอใจร่วมกัน ความเห็นพ้องกัน การประนีประนอม การ
ไกล่เกลี่ย การทำให้ปรองดอง การทำให้คืนดีกัน การทำให้ลงรอยกัน หรือหมายถึงการกลับสู่
ความสัมพันธ์อันมิตรในหมู่ผู้พิพาท การทำให้เรายอมรับในสิ่งที่ไม่ยอมรับการทำให้เข้ากันได้และ
คงเส้นคงวา

